

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου

ΟΝΟΜΑ:

Βαθμός

ΗΜ/ΝΙΑ: Σάββατο, 3 Ιανουαρίου 2025

ΤΜΗΜΑ:

%

Διδαγμένο Κείμενο

50 μονάδες

I. Απόσπασμα α': Αριστοτέλης, Μετά τὰ φυσικά, Α 2, 98b12-28.

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἕνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἐτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὖσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἕνεκὲν ἐστίν.

II. Απόσπασμα β': Επίκουρος, Επιστολή στον Μενοικέα, 122..

Μῆτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μῆτε γέρον ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστίν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστίν τῳ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῳ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῳ δὲ ὅπως νέος ἄμα καὶ παλαιὸς ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιούντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἶπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις τη λέξη *Σωστό*, ή τη λέξη *Λάθος*, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, με βάση το πρώτο κείμενο (I) (3 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με χωρία από το πρώτο κείμενο (3 μονάδες).

α. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη η βασική αιτία που οδήγησε τον άνθρωπο προς τη φιλοσοφία ήταν ο θαυμασμός και η περιέργεια.

β. Ο Αριστοτέλης συμπεραίνει ότι οι άνθρωποι επιζήτησαν την επιστήμη για την ίδια τη γνώση και όχι χάριν κάποιας χρησιμότητας.

γ. Κατά τον Αριστοτέλη η φιλοσοφική αναζήτηση εμφανίστηκε αφού προηγήθηκε η ικανοποίηση των άμεσων αναγκών των ανθρώπων.

A2. Ο Αριστοτέλης στο πρώτο απόσπασμα (I) παρομοιάζει τη φιλοσοφία με τον ελεύθερο άνθρωπο. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια αυτή την αναλογία. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Με βάση το δεύτερο απόσπασμα (II), από την *Επιστολή προς Μενοικέα*, να αναδείξετε τη σχέση μεταξύ του «*φιλοσοφείν*» και της *εὐδαιμονίας*, κατά την επικουρεία αντίληψη και να παρουσιάσετε δυο εκφραστικούς τρόπους (2) με τους οποίους αισθητοποιείται η γενική προτροπή του Επίκουρου προς τον φιλοσοφημένο τρόπο ζωής. Μονάδες 10

B2. α. Να γράψετε ένα κατατοπιστικό σημείωμα ορίζοντας το «*θαυμάζειν*», στο πλαίσιο που θέτει ο Αριστοτέλης στο πρώτο απόσπασμα (I) από το *Μετά τὰ φυσικά* (2 μονάδες).

β. Στο πρώτο απόσπασμα (I) αναφέρεται: «*Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)*»

Γιατί ο *φιλόμυθος* είναι κατά κάποιο τρόπο και *φιλόσοφος*, κατά τον Αριστοτέλη; (6 μονάδες). Να αναφέρετε ποια σημασία έχουν οι *μύθοι του Αισώπου* σύμφωνα με το παρακάτω κείμενο και πως μπορούν να αξιοποιηθούν από τον κάθε άνθρωπο (2 μονάδες).

- Οι ήρωες των Αισώπειων μύθων από κάπου ξεκινούν, κάτι ψάχνουν και κάπου θέλουν να φτάσουν. Έτσι και στην πραγματική ζωή, οι περισσότεροι ψάχνουν για το νόημα της ζωής, αυτό που θα τους δίνει δύναμη να συνεχίζουν κάθε φορά τις προσπάθειές τους για να πετύχουν το στόχο τους. [...] Μέσα από την πλοκή του κάθε μύθου και στο πώς αυτός ξετυλίγεται, ο αναγνώστης μπορεί να βρει κάποια λύση για να διευθετήσει κάποια θέματα που τον απασχολούν. Οι μύθοι του Αισώπου αποτελούν αστείρευτη πηγή από εικόνες, σύμβολα, και αλληγορίες που πάντα καταλήγουν σε ένα ηθικό δίδαγμα.

Σ. Κωνσταντίνου Αυγερινάκου, *Η ηθική διάσταση των μύθων του Αισώπου στη διδακτική πράξη*
 Διατμηματικό Πρόγρ. Μ.Σ., Παιδαγωγικά μέσω Καινοτόμων Προσεγγίσεων, Τεχνολογίες & Εκπαίδευση

Μονάδες 10

B3. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α' με μία φράση της στήλης Β', ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Μονάδες 10

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Όταν ο Αριστοτέλης ήρθε στην Αθήνα για να σπουδάσει, ...	α. η Ακαδημία είχε αρχίσει να παρακμάζει. β. ο Πλάτων είχε αναθέσει τη διεύθυνση της Ακαδημίας στον Ηρακλείδη. γ. η Ακαδημία αποτελούσε σημείο συνάντησης σημαντικών λογίων της εποχής.
2. Ο Σωκράτης θέτει ως σκοπό του να αποδείξει ...	α. την άγνοια όσων θεωρούνται σοφοί. β. ως ορθές, ιδέες που θεωρεί εσφαλμένες. γ. ότι ο χρησμός του μαντείου που τον όριζε ως τον πιο σοφό από τους ανθρώπους ήταν λανθασμένος.
3. Ο Αριστοτέλης έφυγε για δεύτερη φορά από την Αθήνα, ...	α. επειδή αισθάνθηκε πως βρισκόταν σε κίνδυνο μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου. β. για να επιστρέψει στα Στάγειρα. γ. για να αναλάβει την αγωγή του Αλέξανδρου στη Μακεδονία.
4. Η φράση: «ἐπὶ Σωκράτους δὲ [...], τὸ ζητεῖν τὰ περὶ φύσεως ἔληξε, περὶ δὲ τὴν χρησίμον ἀρετὴν καὶ πολιτικὴν ἀπέκλιναν οἱ φιλοσοφούντες», απαντά στο έργο του Αριστοτέλη...	α. Μετά τα Φυσικά. β. Περί ζώων μορίων. γ. Ηθικά Νικομάχεια.

5. Η διαδικασία της εξαγωγής της σωκρατικής άποψης από τον «αντίπαλο» κατά το διάλογο, καλείται ...	α. διαλεκτική μέθοδος. β. μαιευτική μέθοδος. γ. επαγωγική μέθοδος.
---	--

B4. Να γράψετε ένα (1) σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό και ένα (1) απλό ομόρριζο επίθετο της Νέας Ελληνικής, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις των διδαγμένων κειμένων:

- **ήρξαντο, σελήνης, ώραν, πράττομεν, χρήσεως.**

Μονάδες 10

Αδίδακτο Θέμα

50 μονάδες

Λυσίας, Περί τῆς δημεύσεως τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ, (Επίλογος) 8, 9 - 12.

Μετά τον κύριο λόγο και τις δευτερολογίες ή τις τριτολογίες της υπεράσπισης, εκφωνούνταν ο επίλογος, λόγος στον οποίο ανακεφαλαιώνονταν όσα είχαν λεχθεί και επιδιωκόταν η εύνοια των δικαστών. Στον δοθέν απόσπασμα του ἐπιλόγου σημειώνεται ότι ο θεός του ομιλητή, ο Διόγνητος, που είχε αναγκαστεί να εγκαταλείψει την Αθήνα, όταν κατηγορήθηκε για την υπόθεση των Ερμών, υπήρξε εντιμότερος πολίτης και κατά την τυραννίδα των Τριάκοντα και μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας.

[6] καὶ οὐ πολλῶ χρόνω ὕστερον Νικήρατος, ἀνεψιὸς ὧν ἐμὸς καὶ υἱὸς* Νικίου, εὔνους ὧν τῶ ὑμετέρῳ πλήθει, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε γένει οὔτε οὐσία οὔθ' ἡλικία δοκῶν ἀνάξιος* εἶναι τῆς πολιτείας μετασχεῖν · ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνομιζέτο τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι καὶ διὰ τοὺς προγόνους καὶ αὐτόν, ὥστε οὐκ ἂν ποθ' ἐτέρας ἐπιθυμήσαι πολιτείας. [...]

[9] καὶ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος διαβληθεὶς μὲν ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν φεύγων ὤχετο, μετ' ὀλίγων δὲ τῶν ἐκπεπτωκότων οὔτ' ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστορατεύσατο οὔτ' εἰς Δεκέλειαν ἀφίκετο· οὐδ' ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος* οὔτε φεύγων οὔτε κατελθὼν τῶ ὑμετέρῳ πλήθει γεγένηται ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀρετῆς ἦλθεν ὥστε μᾶλλον ὠργίζετο τοῖς εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκόσιν ἢ τοῖς αὐτῶ τῆς καθόδου αἰτίοις γεγεννημένοις <χάριν ἦδει*>. [10] καὶ ἀρχὴν μὲν οὐδεμίαν ἤρξεν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἦλθον εἰς τὴν Ἀκαδημειαν Λακεδαιμόνιοι καὶ Πausανίας, λαβὼν τὸν Νικηράτου καὶ ἡμᾶς παῖδας ὄντας, ἐκεῖνον μὲν κατέθηκεν ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς Πausανίου, ἡμᾶς δὲ παραστησάμενος ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρόντας ὅσα εἶημεν πεπονθότες καὶ οἷαις τύχαις κεχρημένοι, καὶ ἡξίου Πausανίαν βοηθῆσαι καὶ διὰ τὴν φιλίαν καὶ διὰ τὴν ξενίαν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τιμωρὸν γενέσθαι τῶν εἰς ἡμᾶς ἡμαρτηκότων. [11] ὅθεν Πausανίας ἤρξατο εὔνους εἶναι τῶ δήμῳ, παράδειγμα ποιούμενος πρὸς τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους τὰς ἡμέτερας συμφορὰς τῆς τῶν τριάκοντα πονηρίας· δῆλον γὰρ ἄπασι τοῖς ἐλθοῦσι Πελοποννησίων ἐγεγένητο, ὅτι οὐ τοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινον, ἀλλ' οἷς μάλιστα προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι.

* υἱός = υἱός.

* οὔτε γένει οὔτε οὐσία οὔθ' ἡλικία δοκῶν ἀνάξιος: δε θεωρούνταν ἀνάξιος οὔτε λόγω της κατάγωγής, οὔτε της περιουσίας, οὔτε λόγω της ηλικίας.

* οὐδ' ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος: δεν υπήρξε ποτέ αἴτιος κάποιου κακοῦ.

* χάριν ἦδει: χρωστούσε χάρη / αναγνώριζε την ευεργεσία.

Γ1. Να μεταφράσετε από τις §§ 9 & 10 το απόσπασμα «καὶ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος διαβληθεὶς ... κατέθηκεν ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς Πausανίου [...]» (στίχοι 5 - 11). Μονάδες 20

Γ2. Ποια υπήρξε η αφορμή να αλλάξει στάση ο Πausανίας απέναντι στους δημοκρατικούς Αθηναίους; Τι έγινε αντιληπτό στους Πελοποννησίους κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα; Μονάδες 10

Γ3.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ἄνδρες: δοτική ενικού.
- συκοφαντῶν: κλητική ενικού.
- πόλιν: δοτική πληθυντικού.
- παράδειγμα: δοτική πληθυντικού.
- ἅπασι: γενική του ίδιου αριθμού.
- πολιτῶν: ονομαστική πληθυντικού.
- φεύγων: το απαρέμφατο στον αόριστο.
- κατελθόν: β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου.
- ἔλεγε: β' πληθυντικό οριστικής αορίστου.
- λαβῶν: β' ενικού πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου.

Μονάδες 10

Γ4. Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των όρων που έχουν υπογραμμισθεί στο κείμενο.

- χρόνῳ (1^{ος} στίχος)
- Νικίου (1^{ος} στίχος)
- γένει (2^{ος} στίχος)
- δικασταί (5^{ος} στίχος)
- κακοῦ (7^{ος} στίχος)
- ἀρετῆς (8^{ος} στίχος)
- τοῖς ἡμαρτηκόσιν (8^{ος} στίχος)
- τοῖς Πausανίου (11^{ος} στίχος)
- τῷ δήμῳ (15^{ος} στίχος)
- ἅπασι (16^{ος} στίχος)

Μονάδες 10

Ευχόμαστε Χρόνια Πολλά και ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ,
με ΥΓΕΙΑ, ΜΕΛΕΤΗ και ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!